

Eesti Kohtunike Ühing

Hr Urmas Reinsalu
justiitsminister
Justiitsministeerium
info@just.ee

Teie

Meie 01.02.2019

Pöördumine seoses Kohtute infosüsteemi sisestatud uute ajahinnangutega

Eesti Kohtunike Ühing (EKoÜ) pöördub Teie poole seoses asjaoluga, et Justiitsministeerium teavitas 31.12.2018 kohtuid kohtute infosüsteemi töökoormust puudutavate ajahinnangute sisestamisest.

Justiitsministeeriumi eestvedamisel on pika ajaperioodi jooksul koostöös kohtunikega peetud arutelusid töökoormuse hindamise meetodika küsimuses. Töögrupis toimunud arutelude tulemusena lepitati kokku töökoormuse hindamises nn koormuspunktide abil, kus erineva keerukusega kriminaal-, väärteo-, haldus- ja tsiviilasju hinnatakse erineva arvu punktide abil. Töökoormuse hindamise töögrupp (milles osalesid erinevad kohtunikud kõigist Eesti kohtutest) ei ole kokku leppinud, et töökoormuse hindamisel lähtutakse kõigis valdkondades ajahinnangutest.

Vaatamata sellele teatas Justiitsministeerium 31.12.2018 e-kirja teel sellest, et alates 01.01.2019 sisestatakse kohtute infosüsteemi „KHN-s testimiseks heakskiidu saanud ajahinnangud“. Koos ministeeriumi pöördumisega edastati kohtutele ajahinnangute tabel. Ajahinnangute tabeli kohaselt tuleks iga asja raskuse hindamisel lähtuda teatud tundide arvust.

Ajahinnangute kohta koostatud tabeli sissejuhatuses on märgitud, et ajahinnangud põhinevad eksperthinnangute kokkuleppimisel. Samas on märgitud, et tsiviil- ja haldusasjades on kokku lepitatud menetlusliigi sisene asjade paigutumine skaalal ning ajahinnang on leitud matemaatilisel tehte tulemusel. EKoÜ juhib tähelepanu, et asjade paigutust skaalal on ministeeriumi tabelis töögrupis kokku lepitud koormuspunktide liigitusega siiski muudetud.

EKoÜ palub Justiitsministeeriumil selgitada, kuidas on ministeerium koostanud kohtutele saadetud ajahinnangute tabeli, millistest kriteeriumidest on selle koostamisel lähtutud ja miks on KHN andnud ministeeriumi hinnangul ajahinnangute testimise jaoks nõusoleku sisestada uued ajahinnangud kohtute infosüsteemi. Samuti palume selgitada, milles testimine seisneb, millisel eesmärgil seda tehakse ja kui kaua testimine kestab.

Kohtute seaduse (KS) § 34 lg 1 kohaselt on kohtute infosüsteemi eesmärgiks kohtute töö korraldamine, statistika kogumine, kohtulahendite kogumine, süstematiseerimine ning kohtutele ja avalikkusele kättesaadavaks tegemine.

KS § 36 p 1 järgi kinnitab kohtunike tööjaotusplaani kohtu üldkogu. Kohtunike tööjaotus esimese ja teise astme kohtus nähakse KS § 37 lg 1 järgi ette tööjaotusplaanis. KS § 37 lg 2 loetleb põhimõtted, millistest lähtuvalt kohtute üldkogud tööjaotusplaani koostamisel lähtuvad. Muuhulgas näeb KS § 37 lg 2 p 2 ette, et asjad tuleb jaotada tööjaotusplaanis määratud alustel, lähtudes juhuslikkuse põhimõttest. Samuti peab tööjaotusplaani tagama asjade jaotamisel kohtunike ühtlase töökoormuse kohtu piires (KS § 37 lg 2 p 4). Eelviidatud sätetest tuleneb, et kui kohtu üldkogu on koostanud ja vastu võtnud tööjaotusplaani, milles kohtunikud on määratlenud, kuidas asju kohtu piires jaotatakse ning kuidas töökoormust hinnatakse, peab kohtute infosüsteem tagama tehniliselt tööjaotusplaani täitmise. Kohtute infosüsteemi sisestatud andmed ei saa automaatselt muuta tööjaotusplaani.

Kohtutes koostati tööjaotusplaane enne 2018. aasta lõppu. Tööjaotusplaanide koostamisel ei olnud kohtunikel teavet selle kohta, et Justiitsministeerium kavatses sisestada enda koostatud ajahinnangud kohtute infosüsteemi.

EKoÜ selgitab, et tööjaotusplaanide koostamisel ei lähtu kohtunikud valikute tegemisel mitte ainult asjade liikidest, vaid ka sellest, kui palju võib eeldada järgmisel aastal kohtusse ühte või teist liiki asjade saabumist ning milline on nende asjade keerukus. Kohtunikud on seni lähtunud asjade keerukuse hindamisel koormuspunktidest, mitte ministeeriumi koostatud ajahinnangutest. Kohtute infosüsteem peab vaatamata ministeeriumi katsetamise soovile tagama kohtutes vastu võetud tööjaotusplaanide täitmise. Eriti kriitiline vajadus vastu võetud kohtute tööjaotusplaanide täitmise tagamiseks on nendes kohtutes, kus töökoormus on teistega võrreldes suurem.

KHN 08.12.2017 protokollist, kus arutati ministeeriumi koostatud ajahinnangute testimisest, ei nähtu, et KHN oleks andnud nõusoleku ajahinnangute tegelikuks kasutusele võtmiseks viisil, kus kohtud ei saa enam tööjaotusplaanide vastuvõtmisel ja täitmisel arvestada seniseid koormuspunkte. KHN 08.12.2017 istungil juhtis Tartu Maakohtu esimees Justiitsministeeriumi esindaja tähelepanu sellele, et KHN saab heaks kiita ainult testperioodi ning testperioodil ei peaks kohtute sees olema veel valmidust hakata selle alusel asju jagama. Tartu Maakohtu esimees selgitas, kuidas kohtutes tööjaotusplaani koostatakse ja miks ei saa testisperioodil asju hakata kohtunikele jaotama vastuolus nende poolt vastu võetud tööjaotusplaaniga. Kahjuks ei ole Justiitsministeerium EKoÜ-le teadaolevalt viidatud selgitustega arvestanud.

Austusega

(allkirjastatud digitaalselt)

Indrek Parrest
esimees